

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.000

Letna naročnina L. 2.000

Letna inozemstvo L. 3.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XVII. - Štev. 20 (845)

Gorica - četrtek, 13. maja 1965 - Trst

Posamezna številka L 50

NIHČE PA, KI NI IZKUSIL, NE VERJAME

Preteklost se zdaj zrcali v zgodovini, v spominih in pesmih. Njen odsev bo še dolgo lebdel nad sedanostjo. Toliko je še skritih drobcev, ki prihajajo na dan in so važni za zgodovino.

Značilno za mišljenje škofa dr. Gregorija Rožmana in njegov pogled v bodočnost je pismo, naslovljeno na msgr. Gabrovška, ki je l. 1945 živel kot gost v župnišču pri Sv. Vidu v Clevelandu, pa kasneje umrl kot župnik slovenske fare Sv. Janeza Evangelista v Milwaukeeju v ZDA.

Celovec, 27. novembra 1945

Dragi gospod Gabrovšek!

Popolnoma sem Vaših misli, da se ne bomo triumfalno vračali v domovino, ampak precej ponižni in veseli, da bomo smeli doma mirno živeti. Bog zahteva sicer hude žrtve, pa on ve zakaj in mi verujemo, da je tako dobro in prav. Ne pečam se z mislijo, da bi se takoj vrnil, ker bi bilo čisto brezsmiselno, saj bi doma še manj mogel storiti za ljudstvo kot pa tu.

Odkrito povem, da me je neznansko bolelo, ko sem videl, kako fašisti in nacisti izrabljajo našo borbo v to, da se Slovenci med seboj pobijamo. Jokal sem včasih, ko so partizani novodoše štajerske fante vrgli v prve vrste zoper domobrance, da so neuki v orožju padali.

Pa ni bilo mogoče priti skupaj. Komunisti so bili nedostopni. Njim je šlo za oblast in za nič drugega. Zato so morali uničiti vsak odpor proti komunizmu. Nismo mi krivi, da ni prišlo do pametnega dogovora. Ni hče pa, ki ni izkusil, ne verjame, da s komunizmom ni debate.

Za svojo osebo sem prepričan, da nam bo čas dal prav in nas popolnoma opravičil, čeprav se morda ne tako kmalu. Angleži in Amerikanci bodo tudi enkrat postavljeni pred odločitev. To sta dva svetova, ki nimata zdaj nič skupnega. Vezala ju je samo borba proti nacizmu. Ta je končana in sedaj nujno ostanje samo sporne točke. Poznam komunizem, ki je satanizem in teroristični totalitarizem, neprimerno doslednejši kot fašizem in nacizem. Pa ne vem, če mi tamkaj verjamejo. Če ne, se bodo sami prepričali.

Komunistična propaganda porabi vse in porablja tudi slovanstvo, kadar ji to priha. Prav. Sovjeti ne vodijo in nikdar ne bodo vodili slovanske politike. Saj so celo iz imena svoje države črtali rusko ime. Oni poznajo samo eno: komunistično revolucijo po vsem svetu. Vse, prav vse mora temu cilju služiti. Za slovanske nauke jim služi slovanska krinka. Le kdo, ki klička resno misli, more verjeti, da je smilhečan Rožman, ki so mu že v drugem razredu ljudske šole zaradi slovensčine prislojene klofute nemškega učitelja vzbudile tako narodno zavest, ki je nič ubiti ne more, da je ta postal izdajalec in začel sodelovati z nacisti, ki so mu vse škofljsko imetje ukradli in vse bližje sorodstvo razlastili in preselili. Saj nisem zverina, ampak človek z vestjo in vero v odgovornost pred vsevednim Bogom.

GREGORIJ ROŽMAN, I. r.

To je pismo človeka, ki je bil duhovni vodnik slovenskega ljudstva v najtežjem času. Anglija in Amerika sta sedaj prav tam, kjer je dr. Rožman videval: Nekje bodo morali braniti fronte proti komunizmu. Branijo jih daleč od svojih tal, pa na mnogih krajih brezupno in brezupno. In to zato, ker še niso prišli do spoznanja, da je komunizem satanizem, s katerim ni debate.

Letošnje šmarnice

V Sloveniji berejo letošnje šmarnice »Marija v življenju Cerkve«. Napisal jih je prelat dr. Vilko Fajdiga.

Ob dvajseti obletnici konca 2. svetovne vojne

Te dni poteka dvajset let, odkar se je zaključila druga svetovna vojna, ki je tako po številu žrtev kot po trpljenju in vsesplošnem razdejanju bila najbolj kruta in nečloveška.

Čeprav z neprijetnim občutkom v srcu moramo kot ljudje priznati, da si skoro ne moremo niti predstavljati, da se je mogel človek kot razumno in družabno bitje povzpeti do take stopnje izprinenosti kot v času zadnje vojne.

V vseh časih so se našli kruti in moralno izprijeni ljudje, ki so zagrešili težke in številne zločine nad svojimi nasprotniki. Toda naše 20. stoletje je brez dvoma prekosilo razne faraone, Herodeže, Nerone, Atile in Džingis-kane. Ti slednji so vsaj načelno nastopali proti svojim sovražnikom v imenu volje najmočnejšega, ki naj obvelja kot zakon med ljudmi in plemeni.

Moderni trinogi in osvajalci pa so zakrivali množične zločine in pri tem zavestno zlorabljali načela demokracije, narodne samostojnosti, rasne čistokrvnosti, enakosti in drugih. Tako daleč je prišel moderni človek, da misli, da mu je v imenu vsemogočih načel vse dovoljeno. V tej iznakaženosti človekove morale je treba iskati glavni vir, iz katerega razne ideologije črpajo navdihe za delovanje.

NEKAJ ZGODOVINE

Niso se še povsem zacelile rane, ki jih je povzročila prva svetovna vojna, ko je bilo človeštvo pahnjeno v novo, še strašnejšo vojno. Ni naš namen na tem mestu razglabljati o vzrokih, ki so dovedli do spopada. To je naloga zgodovinarjev, ki ni lahka. Naj navedemo le nekaj dejstev.

Ko je v Nemčiji prišel na oblast Hitler, so tedanji vodilni evropski državni menili, da bodo njegovim zahtevam ugodili s kompromisarskim popuščanjem na račun tretjih držav. V tem prepričanju se je vrnil iz Monakovega v London angleški minister lord Cham-

berlain, potem ko je prepustil Češkoslovaško na milost in nemilost Hitlerju.

Opogumljen nad popustljivostjo, je Hitler 1. septembra 1939 napadel Poljsko in tako se je začela druga svetovna vojna. Ena za drugo so skoro vse evropske države postale plen nacistov in fašistov. Vsako upiranje je povzročilo hude represalije. V uničevalnih taboriščih je na ta način končalo na milijone ljudi vsah narodnosti. Prav tako je smrt obilno žela na bojiščih.

Koaliciji zahodnih sil (Velike Britanije in ZDA) ter Sovjetske zveze se je leta 1945 končno posrečilo zlomiti zadnji odpor Hitlerjeve vojske. 9. maja pred dvajsetimi leti je kot zadnja postojanka padel Berlin in s tem je bilo konec vojne v Evropi. Samo Japonska je še nadaljevala vojno. Toda ko so Američani odvrkli dve atomski bombi na Hirošimo in Nagasaki, so se 30. avgusta 1945 vdali tudi Japonci.

Tako je druga svetovna vojna trajala celih šest let in temu primerne so bile tudi izgube. Izračunali so, da je bilo v tem času pobitih na frontah ali doma, po vaseh, mestih in koncentracijskih taboriščih 40 milijonov ljudi. Materialna škoda je bila ogromna.

Nič manjše ni bilo moralno razdejanje. Dejstvo, da so se ljudje šest let brez usmiljenja klali, ni ostalo brez posledic. Po končanih vojaških sovražnostih so se ljudje začeli vpraševati: Kdo je vsega tega kriv? Čemu je bilo tega treba? Ali bodo odgovorni ljudje kaznovani? Ali je bila to res zadnja vojna?

POVOJNA UREDITEV SVETA

Vsa ta vprašanja so imeli pred očmi državniki, ki so urejali svet po končani vojni. Nekatera jim je za silo uspelo rešiti, z nekaterimi se še vedno ubadajo. Tako je še vedno nerešeno nemško vprašanje ter vprašanja razorožitve.

SLOVENSKI PRVI MAJNIK NA FRANCOŠKIH TLEH

V Merlebachu v vzhodni Lotaringiji v Franciji (Moselle) živi med našimi rojaki in zanje skrbi že nad trideset let izseljenski duhovnik msgr. Stanko Grims.

O njem je aprilska številka izseljenskega mesečnika Naša luč napisala, da mu je prirajena ljubezen do revnega, delavnega slovenskega človeka in mu je prirojen tudi stoddostni optimizem. Kdor ga globlje pozna pa pravi, da je njegov občudovanja vredni optimizem sad vere in z vsakdanjim trudom vedno znova dosežena pridobitev.

V isti številki je msgr. Grims naslovil na svoje rojake, ki živijo v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Holandiji in Luksemburgu sledeči poziv: »Vsako leto pohitimo za 1. majnik k Materi božji v Brezji v Habsterdick. Tudi letos vabimo vse, da pridejo od vseh strani k naši skupni Materi! Nikolj vam še ni bilo žal, tudi letos vam ne bo, če pridete ta dan v Habsterdick. Uredite vse tako, da boste 1. maja prosti. Če imate obisk, pridite z njim! Če imate namen koga povabiti k sebi, povabite ga za 1. maj! Zelim vas zopet iz srca pozdraviti v novi cerkvi, kjer smo lansko leto že prav lepo začeli Marijin mesec.»

Na 1. majnika se je zbralo pri Mariji z Brezji 800 naših rojakov in 8 slovenskih duhovnikov. Iz vseh krajev so prišli. Po 100, 200 kilometrov in še veliko več so

Po končani vojni se je namreč skrhalo prijateljsko sodelovanje med zavezniki, ki so se borili proti nacistični Nemčiji. Med Sovjetsko zvezo in Zahodom se je sprožila tekma za vpliv nad svetom. Tako so države vzhodne Evrope kot Poljska, Češkoslovaška, Madžarska, Romunija, Vzhodna Nemčija, Bolgarija in do leta 1948 Jugoslavija padle pod vpliv Sovjetske zveze in tvorijo tako zvani vzhodni ali socialistični (komunistični) tabor.

Države Zahodne Evrope in druge pa tvorijo zahodni tabor z ZDA na čelu. Med obema skupinama držav se je vnela tako zvana hladna vojna, ki se je na mnogih žariščih sprevrgla v vročo čeprav v omejenem obsegu. Tekma v oboroževanju se je razmahnila v neslutenu obsegu in le nepredvidnemu znanstvenemu in tehničnemu razvoju se imamo zahvaliti, da se hladna vojna ni sprevrgla v vročo v svetovnem obsegu.

GLAVNE SPREMEMBE

Obdobje po drugi svetovni vojni je prineslo več sprememb, ki danes odločilno vplivajo na življenje v mednarodni skupnosti:

1. Razvoj jedrskega orožja je dovedel do stvarno ugotovljenega spoznanja, da bi bila morebitna vojna pogubonosna za napadenca in za napadenega. Zaradi tega je vojna kot sredstvo za doseg političnih ciljev postala nesmiselna, ker bi nikomur ne naklonila zmage. Temu dejstvu so morale velsile prilagoditi svojo politiko, ki so jo nazvali »politiko mirnega sožitja«. Bolj točen za to bi bil izraz politika »prisilnega« sožitja, na katerem sloni današnji mir v svetu.

2. Dekolonizacija: Pred dvajsetimi leti niso državniki, ki so krojili usodo sveta, verjetno niti od daleč slutili, da se bodo kolonialne dežele osamosvojile tako naglo, kot se je dejansko zgodilo. Na afriški celini so bile ob koncu vojne štiri neodvisne države, sedaj jih je preko trideset. To se sedaj zlasti odraža v Organizaciji združenih narodov (OZN), ki je več kot podvojila število članic. Posledica tega je, da je Varnostni svet kot izraz veselejši izgubil vlogo suverena organa te mednarodne organizacije. To je rodilo ustavnopolitično krizo Združenih narodov.

3. Spričo že omenjenih objektivnih dejstev, zlasti majhne verjetnosti vojne, so na znotraj obeh vojaško-političnih taborov nastopile spremembe, ki povzročajo gotove motnje v tradicionalnih povojnih odnosih na znotraj obeh formacij. V socialističnem taboru je komunistična Kitajska, ki še vedno vztraja na preživelih stališčih o neizogibnosti vojne; v zahodnem taboru pa je De Gaullova Francija, ki hoče voditi neodvisno politiko in se zato vedno bolj oddaljuje od ostalih zahodnih zaveznikov.

Na osnovi teh objektivnih dejstev se razvijajo odnosi med političnimi silami, ki jim pravimo države. Če bi vsaka država bila popolnoma svobodna odločati o svoji usodi, bi razvoj šel še bolj naglo naprej. Zlasti mlade nerazvite države težijo za tem, da bi se v rekordnem času politično in gospodarsko razvile. Toda sredstva so omejena. Odtod nestrpnost in neučakanost, ki povzroča trenja z razvitimi deželami.

Zakon o verskih skupnostih v Jugoslaviji

V Uradnem listu SFRJ št. 10/64, str. 295 je izšel ta zakon prilagojen novi ustavi.

«KAZENSKKE DOLOČBE»

20a člen

Z denarno kaznijo do 20.000 dinarjev ali z zaporom do 30 dni se kaznuje za prekršek:

- 1.) kdor komu prepreči udeležbo pri verskih obredih ali drugačnem izražanju verskih čustev (tretji odstavek 6. člena);
- 2.) kdor koga zaradi njegovega verskega prepričanja, zaradi pripadnosti kakšni veroizpovedi ali kakšni verski skupnosti ali zaradi udeležbe pri verskih obredih in drugačnem izražanju verskih čustev omejuje v pravicah, ki mu gredo po zakonu (prvi odstavek 7. člena);
- 3.) kdor brez dovoljenja pristojnega občinskega upravnega organa nabira prispevke v verske namene zunaj krajev, ki so za to določeni (drugi odstavek 12. člena);
- 4.) kdor brez dovoljenja pristojnega občinskega upravnega organa priredi procesijo ali kakšen drug verski obred zunaj prostorov, omenjenih v prvem odstavku 13. člena tega zakona (drugi odstavek 13. člena);
- 5.) kdor sprejme v versko šolo za pripravljanje duhovnikov koga, ki ni dokončal obveznega osnovnega šolanja (drugi odstavek 19. člena).

20b člen

Z denarno kaznijo do 10.000 dinarjev se kaznuje za prekršek, kdor sprejme za slušatelja verskega pouka (katehizacije) mladoletno osebo brez dovoljenja obeh staršev oziroma skrbnika (prvi odstavek 19. člena).

Ekumenizem gradi edinost družbe

Kardinal Avguštín Bea, ki je bil nedavno na obisku v ZDA, je v govoru, ki ga je imel 29. aprila zvečer v Filadelfiji, prikazal doprinos ekumenizma k zgraditvi edinosti človeške družine. Govoril je v teku prireditve, med katero so mu podelili nagrado ameriške komisije za bratstvo. Kardinal je zatrdil, da se koncilski dekret o ekumenizmu tiče prav zgraditve edinosti med kristjani, vendar pa nudi važne in plodovite misli tudi za edinost med vsemi ljudmi. Saj je v tem dekretu vključeno priznanje dostojanstva človeške osebe brez razlike na raso, narodnost in vero, priznanje in spoštovanje značilnih lastnosti posameznikov in narodov in priznanje ter upoštevanje prispevka, ki ga vsak izmed nas lahko nudi napredku in blagostanju človeške družine v svobodi in resnici. Ekumenizem, tako je zaključil kardinal Bea, ne nudi samo številnih in dragocenih smernic, ampak predstavlja predvsem prepričljiv vzgled bratrskega spoštovanja, medsebojne dobrohotnosti in harmoničnega sodelovanja za ustvaritev edinosti in za utrditev bratstva.

Sto let buenosaireške nadškofije

V stolnici v Buenos Airesu je argentinski kardinal Caggiano daroval slovesno pontifikalno sveto mašo, s katero so proslavili 100-letnico ustanovitve buenosaireške nadškofije. Prisoten je bil tudi argentinski kardinal Copello, ki je podelil prisotnim blagoslov in prebral poslanico, ki jo je za to priložnost poslal papež Pavel VI. Kardinal Copello je sedaj kancler rimske cerkve in živi stalno v Rimu.

Velika noč v Moskvi

Agencija UPI poroča, da je ob priliki pravoslavne velike noči prisostvovalo v Moskvi svetim obredom okrog sto tisoč vernikov v stolnici in drugih mestnih cerkvah. Marsikje so skupine brezbožnih mladincev zasmehovale in zasramovale navzoče pri obredih. Policija je bila povsod navzoča, da je delala red.

Na Sveti gori zvon zvoni...

Letos poteka štiri sto let, odkar je začel redno zvoniti zvon na Sveti gori pri Gorici: leta 1565 je bila ta prelepa slovenska božja pot izročena v oskrbo sinovom sv. Frančiška.

Marija si je izbrala goro Skalnico leta 1539, ko se je prikazala preprosti slovenski deklici, Ursuli Ferligojevi iz Grgarja in ji naročila, naj ji ljudje na tej gori »sezidajo hišo in jo prihajajo milosti prositi«. Cerkev je bila sezidana v petih letih in je bila podružnica solkanske župnije. A število romarjev je tako naraslo, da solkanski župnik s svojo duhovščino ni zmozel vsega dela. Stalno skrb za romarje so sprejeli sinovi sv. Frančiška, ki so se morali nekaj desetletij prej umakniti iz Bosne, kjer so jim Turki zatrli mnogo samostanov. Leta 1565 so se naselili na Sveti gori in takoj postavili poleg cerkve »skromen samostanček za šestindvajset bratov«. Molitve pobožnih redovnikov se je začela razlagati po Sveti gori in zvonovi so začeli vsak dan vabiti in pozdravljati romarje.

Ker je bilo na razpolago dovolj mašnikov, pridigarjev in spovednikov, je božja pot tako zaslovela, da piše prvi znani zgodovinar Sveče gore, o. G. Pasconi, takole: Pobožni ljudje so dan za dnem skupaj drli s Furlanskega, iz Japidijske (Krasa), s Pojke (Notranjskega), iz Liburnije (Istre), Dalmacije, Hrvaškega, Koroškega, Kranjskega, itd.

Cerkev se je večala, tako da je z 72 metri dolžine postala eno največjih slovenskih svetišč. Stiri prvotne lesene oltarje je zamenjalo dvanajst novih kamnitih. Rasel je tudi samostan in bil v začetku osemnajstega stoletja zgrajen nov za štirideset menihov. Za romarje so sezidali dvoje gostišč in veliko stavbo za prenočišča.

Visek razcveta je dosegla božja pot l. 1717, ko je gvardijan p. Romuald Siter oskrbel vse potrebno za kronanje Matere božje, čast, ki je bila takrat podeljena le najmlajšim božjim potom v Evropi. (Dve leti prej je to čast dosegel Trsat, Censtohova na Poljskem pa šele tri mesece kasneje.)

Za časi slave so prišli časi ponižanja in trpljenja: za cesarja Jožefa II. je morala Marija s Sveče gore za sedem let, njeni varuhi pa za sto štirinajst. Komaj se je božja pot znova začela razcvetati,

je prišla druga, še hušja preizkušnja, prva svetovna vojna. Marija je postala begunka v Ljubljani, vojna pa je spremenila Sveto goro v grmado kamenja.

Po vojni je bilo treba začeti vse popolnoma znova. Slovenski frančiškani so se l. 1919 lotili pretežke naloge, sezidali zasilno kapelo z majhnim samostančkom, oskrbeli mogočne zvonove in jih obesili kar na železne traverze ter naročili načrte za novo baziliko. Da bi jih izvedli, jim ni bilo dano: v maju 1924 so morali zapustiti Sveto goro. Zamenjali so jih sinovi sv. Frančiška tridentinske provincije, a z isto vneto so nadaljevali naloge in v tretje so bili postavljeni na Gori prelepi Marijini dvori. Leta 1947 so slovenski frančiškani zopet sprejeli v zavestvo predragocen verski biser naše zemlje.

Zahvalne slovesnosti ob štiristoletnici so se pričele v nedeljo dne 9. maja, ko je solkanski župnik in dekan, prelat Andrej Simčič imel slovesno službo božjo ob asistenci župnika iz Kromberka, p. Cirila. Sodelovali so cerkveni zbori iz Solkana, Kromberka in Trnovega.

Na »Kronanec«, 27. junija, se bodo zbrali provincialni jugoslovanskih frančiškanskih provincij in bodo z vrhovnim poglavarjem slovenskih frančiškanov p. Marjanom Valenčakom opravili sveto mašo v koncelebraciji. Slavnostni govor bo imel p. dr. Roman Tominec iz Ljubljane, sodeloval bo odlični zbor cerkvenih pevcev iz Kanala, župnije, ki ima ta dan že stoletja svoje procesije k svetogorski Materi.

Na Vel. Smaren, ko je patrocinij, bo slovesnost opravil škof Slov. Primorja dr. Janez Jenko ob asistenci frančiškanskih klerikov-bogoslovcev iz Ljubljane.

Na nedeljo po Malem šmarnu, 12. septembra, bo povečal to slovesnost generalni vikar in prošt ljubljanske nadškofije dr. Stanislav Lenič.

Končno bo na praznik Vseh svetnikov provincial p. Marjan Valenčak opravil molitve za vse rajne redovnike, ki počivajo ob Materi in jih je v 400 letih nad sto.

Vsi ti spomini pa naj bi bili le skromen uvod za pripravo na proslavo 250 letnice kronanja prve slovenske Matere božje, ki bo leta 1967.

M. P.

Biseromašnik bod' pozdravljen!

Tako je zapel zbor Marijine družbe v nedeljo zjutraj v stolnici, ko je starosta goriških duhovnikov, msgr. Alojzij Novak stopil pred oltar, da Bogu daruje svojo biserno mašo.

*Sestdeset let Bogu služiš,
delaš, moliš in trpiš,
z nami v žalosti se družiš,
v srečnih dneh se veseliš,*

je pel dalje zbor na koro, medtem ko je naš priljubljeni biseromašnik, vidno ganjen začel s sveto mašo. Stal je na strani msgr. Rudolf Klinec, msgr. Velci, stolni vikar dr. Humar, jameljski župnik g. Stanta in travniški kaplan g. Jeričijo. S čilim glasom je g. biseromašnik glasno molil mašne molitve. Polna cerkev vernikov mu je zvesto odgovarjala, zavedajoč se izredne odlike, da lahko prisostvuje tako redki slovesnosti. Ob evangeliju je slavljenču čestital stolni vikar dr. Humar z besedami:

»Preteklo nedeljo smo obhajali praznik Kristusa dobrega Pastirja, danes pa naša stolna župnija in z njo vsa naša škofija in zlasti še cela naša slovenska skupnost v Gorici obhaja praznik pastirja duš, ki je pred 60 leti stopil v službo Kristusu, dobremu pastirju, in si je vseh 60 let po najboljših močeh prizadeval, da bi sledil našemu Gospodu pri delu za zveličanje duš. Včeraj se je g. biseromašnik za to veliko milost zahvalil Bogu in Materi božji na Sveti gori, kjer je pred 60 leti prvičbral sveto mašo; danes je pa iz spovednice stopil med nas, da ponovi zahvalno daritev tukaj v stolni cerkvi, kjer že 21 let dan za dnem zvesto časti Boga in se trudi zanj. Najprej mu je deset let vsak dan v koro prepeval hvalnice s kraljem Davidom, nato se je umaknil v najbolj skrito spovednico v kapeli sv. Ane, da tam sprejema cestinarje in Magdalene, Lazarje in Caheje ter jih vrača v življenje milosti božje. Prej je pa 40 let delal v vinogradu Kristusovem na raznih krajih in obdeloval božje trte, ki danes mnoge rodijo zlahten sad.

Za vse to se te dni gospod jubilat zahvaljuje Bogu in sveta Cerkev z njim. Znak te skupne veselje zahvale je najprej lastnoročno pismo g. nadškofa, ki se v prevodu glasi:

»Predragi monsignor!

Zvedel sem, da danes obhajate 60-letnico mašništva; ob tej priliki želim biti blizu Vas s posebno molitvijo za Vas pri sveti maši današnjega dne, da se skupaj z Vami zahvalim Gospodu za tako izreden dar in da izprosim milosti in božjo pomoč.

Preteklih let je veliko; toda tudi zaslužnja je veliko. Vsi vam imajo radi in Vas spoštujejo zaradi Vaše dobrote in zaradi Vaše velikodušnosti. Tudi to je razlog za veselje, ki spremlja Vašo mašo ob spominu na 60 let duhovništva. Mati božja s Sveče gore naj Vas čuva v miru in veselju Kristusa večnega duhovnika, in jaz Vas blagoslovim za veliko ljubeznivo in z najlepšimi voščili.

Cestitkam g. nadškofa se pridružujejo še tiste sv. očeta, ki je po državnem tajniku poslal tale telegram:

»Monsignoru Alojziju Novaku, ki obhaja 60-letnico mašništva, sveti oče želi nove božje pomoči za vedno bolj bogate sadove svetosti in apostolata ter pošilja svoj blagoslov, ki se lahko podeli tudi sobratom,

Ob biserni maši

preč. msgr. Alojzija Novaka

*Na Sveti gori Mati Sinku pravi:
»Ta dan, veš, Sinek, drugim ni enak;
služabnik tvoj za biserno daritev
prestopil bo v tem jutru najin prag.»*

*In res, veselo k božjemu oltarju
pokleknil mašnik je v zvestobi vsej,
da Bogu prav ponižno se zahvali
za biserni, svečani jubilej.*

*Ta sreča le izvoljenim je dana —
med drugimi je njega Bog izbral;
zato Magnificat z Marijo poje
Najvišjemu v zahvalo in pozdrav.*

*Vso dolgo dobo šestih desetletij
je črtil svoji dober bil pastir;
Gospodu zdaj sadove in dar poklanja,
ko dan njegov nagiba se v večer.*

*Slovenski rod ob Soči in Vipavi
se v srcu z jubilatantom veseli;
zanj moli, božjih milosti mu voščil
in kliče: »Se na mnoge srečne dni!»*

Ljubka Sorli

»*rodnikom in vsem navzočim pri jubilejni sveti maši.*»

Mi bomo sedaj med mašo in potem še naprej prosili Boga, naj se uresničijo želje in voščila, ki jih danes g. jubilatant izreka Cerkev in vse krščansko ljudstvo.

K svetemu obhajilu je pristopila skoro vsa cerkev in blagoslov z Najsvetejšim je zaključil lepo slovesnost. Praznično razpoložen so ljudje odhajali iz cerkve, zdelo se je, kakor da je to skupni praznik vseh.

Opoldne smo prijetno presenečeni prisluhnili intervjuju tržaškega radia z našim biseromašnikom; tako so ga lahko slišali vsi njegovi nekdanji farani, zlasti Crničani, ki na njegovo biserno mašo niso mogli priti. Prav tako so se visokega jubilitanta spomnili tudi v oddaji Vera in naš čas in še pozneje pri poročilih. Vse je pripomoglo, da je tudi širši krog naših ljudi spoznal v skromnosti tako velikega in po zaslugah na vseh poljih tako odličnega duhovnika, kakor je naš biseromašnik msgr. Novak.

Popoldne ob 4^h smo se spet zbrali v goriški stolnici k slovesnemu blagoslovu. Msgr. Franc Močnik je povezal visoki jubilej našega slavljenca z gorečo prošnjo na vse vernike, naj molimo za duhovnike in duhovniški naraščaj. Duhovniški poklic je milost, zato si ga moramo od Boga izprositi. Njegov roteči poziv na tako pomemben dan prav gotovo ne bo brez od-

NE ROPAJTE NAŠIH LJUDI

PODPRIMO VSI ZAHTEVE DOLINSKIH OBCANOV!

Kar smo pričakovali in napovedovali, to se je zgodilo. Objavljeni so prvi seznami površin in ljudi, ki jih bodo razlastili v dolinski občini za gradnjo naftovoda Trst—Ingolstadt. Navedena je tudi višina odškodnine za vsako parcelo. Znaša največ 550 lir za kvadratni meter. To je naravnost škandalozno!

Slovenska skupnost je žal zaman pravočasno opozorila dolinskega župana na to možnost. Zahtevala je, naj o tem vprašanju razpravlja novi občinski odbor. Dovoljenje sta dala župan in stari odbor in v njem nista stavila pogoja za odškodnino po tržni ceni. Vse drugače so delali Bavarci, ki so stavili za pogoj visoke cene in še posebne večmilijonske vsote za kulturne in gospodarske potrebe krajev, skozi katere bodo postavili naftovod in ne bodo tako oškodovani, kot naši ljudje, ki morajo dati zemljišča za izhodno postajo in vaje naprave.

Slovenska skupnost je zahtevala, naj občina zahteva za odškodnino vsaj tržne cene. Nič ni zaleglo. Zdal smo tam, kjer smo. Če ne bo nagle pomoči, bo moral marsikdo skoraj zastoj izročiti milijardni družbi zemljo, ki so si jo z velikim trudom pridobili njihovi predniki in mu je bila morda edino jamstvo, edina rezerva za morebitno stisko, bolezen ali drugo nesrečo v družini in seveda tudi vir dohodkov, ako jo je obdeloval. Dati jo bo moral napol zastoj. Ni treba posebej namigovati, kdo je tega najbolj kriv, ker to vsi ljudje v Dolini, Boljuncu ali Mačkoveljah dobro vedo.

Zaradi tega položaja so svetovavci Slovenske skupnosti poslali dolinskemu županu g. Dušanu Lovrihi sledečo zahtevo: Ustanova za industrijsko pristanišče je dala razglasiti pri našem občinskem uradu prvi seznam lastnikov (187), katere namerava razlastiti za potrebe naftovoda. Ponuja ceno od 449 do 550 lir za kvadratni meter.

Prefekt dr. Mazza pa je 26. januarja 1965 dovolil določenemu številu uslužbenecv družbe SIOT vstop v zemljišča zaradi del, ki so povezana z gradnjo naftovoda. Čeprav mora biti prizadetim javljen datum tri dni pred vsakim vstopom in ima župan pravico imenovati svojega zastopnika, (katerega mora družba plačati, op. pisca), da prisostvuje delu omenjenih oseb, se družba SIOT ni doslej ravnala po gornjih predpisih.

Ker bi vse to lahko zelo škodilo našemu prebivavstvu, predlagamo nujni sestanek občinskega sveta za obravnavanje in sprejemanje sledeče resolucije:

»Občinski svet občine Dolina, zbran na seji (.....) po obširnem in temeljitem obravnavanju o razlaševalnih ukrepih ustanove za industrijsko pristanišče ter o delovanju uslužbenecv družbe SIOT, kot veren tolmač koristi in pravic prizadetih lastnikov

protestira

proti izredno nizki odkupni ceni za zem-

ziva. Po petih litanijah z majniškimi odpevi je biseromašnik in z njim vsi duhovniki in verniki zapel zahvalno pesem.

Hvaležni gospodu biseromašniku, da je imel zahvalno slovesnost tudi v goriški stolnici, mu kličemo z lepo mašniško pesmijo:

*Bog poplačaj ti napore,
vso ljubezen in skrb
in te sprejmi v svoje dvore,
ko zatisnil boš oči.*

LETOSNI DUHOVNISKI JUBILEJI

60 let duhovnik:

Msgr. Alojzij Novak, Gorica (3.5.);

50 let duhovnika:

Msgr. Ivan Omerza, Trst (29.6.); g. Ludvik Savelj C.M., Trst (4.7.).

25 let duhovniki:

Dr. Franc Felc, izseljenski duhovnik v Stuttgartu (23.5.); g. Dominik Pegan, župnik v Dekaniji (26.5.); g. Avgust Zele, župnik v Repentabru (26.5.); msgr. Costante Sieff, Trst (26.5.); dr. Kazimir Humar, Gorica (18.6.); g. Franc Stuech S.D.B., ravnatelj Marijanišča (2.7.); g. Marjan Komjanc, katehet v Gorici (1.9.); g. Fidelis Kranner OFM Cap. (26.12.); g. Rudolf Zafran, župnik v Slavini (26.5.); g. Aurelio Pucchio (23.5.).

ljšča in proti nezakonitemu delovanju uslužbenecv družbe SIOT ter nalaga

občinskemu odboru, naj takoj ukrene vse koristno in potrebno za zaščito občine in občanov.

Dolina, 8. maja 1965.

Svetovavec Slov. skupnosti dr. Skerpa je poslal predsedniku deželne vlade interpelacijo, naj deželna vlada nastopi pri pristojnih organih in pri družbi SIOT, da bodo razlašeni ljudje dobili vsaj odkupnino po tržni ceni.

Razvoj tega vprašanja bomo podrobno zasledovali. Ze zdaj moramo izreči pri znanje Slovenski skupnosti, ki je edina pravočasno nastopila in opozorila na razne nevarnosti in potrebe. Upajmo, da bodo na dolinskem županstvu in drugih poslušali vsaj zdaj, ko je sicer že mnogo zamujeno, nekaj pa se da še narediti vse glede cene zemljišč.

Junaku vere na grob

Prelat Josip Simenc je dotrpel. Vse življenje rahlega zdravja, vedno na tem, da ga pobere jetika, je končno omahnil kot žrtev zahrbtnega raka. O njem ste v vsakem listu zapisali lepe besede. Zaslužil jih je, saj je bil junak vere, ki ga tudi sedanjí režim v Sloveniji ni mogel prisiliti k molku.

Jaz bi rada kot bivša gojenka zavoda, kjer je bil on špiritual, dodala nekaj svojih vrstic!

Čeprav telesno oddaljen od naših krajev, sem vedno čutila njegovo duhovno navzočnost, saj je deloval sredi svojega naroda, vedno močan, značajan in plemenit. Neizbrisno so mi ostale v spominu njegove goreče in plamteče pridige, nam jih je svojim učenkam za zmeren vtisnil v srce. Znal nas je navdušiti z nabožne vaje, nas spretno vodil po gorečnosti ter nam kot posebljeni Jezus kazal lepoto krščanskih idealov.

Znal pa je napraviti nam gojenkam življenje prijetno tudi na drug način. Kadarkoli smo ob nedeljah odhajale z njim na sprehode, se je ustavil pri vsaki cerkvi in nas seznanjal s starimi freskami ter drugimi umetninami.

Rad nas je razveselil s kakim skriptičnim predavanjem, v katerem nas navduševal za vse, kar je lepo in plemenito. Vsako leto je pripravil prireditev v čast Srcu Jezusovemu in Materi božji.

Bil je tudi prijatelj zdravega športa. Ko je opazil, da je zanj v zavodskem prostoru, nam je izven zavoda pripravil velik prostor, kjer smo se igrali z žogo in si krepile telo.

Tega dobrega gospoda prelata sedaj več. Bog ga je poklical k sebi, da nam podeli zaslužen plačilo. Nam pa se želijo za njim oči, kajti izgubile smo svojega duhovnega očeta.

Marginalije k "Velikemu Slov. Pasijonu"

Mladika št. 5

Točno, kot so si letos izdajatelji zastavili svoj cilj, prihaja revija »Mladika« v začetku meseca med nas.

Peta številka je zelo razgibana.

Literarni del je v bistvu enak prejšnjim številkam. Uvodnik nas spomni na zaključek svetovne vojne pred 20. leti. Pesmi Brune Pertot so polne globokih domislic in prežete s toploto plemenitega srca.

Zelo zanimivo je prebrati rubriko »Kaj pravite vi?« Opozarja na tokove, ki sedaj begajo našo mladino in nudi modre odgovore tistim, ki si skušajo resnico šele osvojiti.

Razgovor z mladino vsebuje več razprav, ki vsaka na svoj način osvetlijo probleme, ki vznemirjajo rod, kateri sedaj odrasča med nami.

Naši razgledj nas povedajo kot vedno v svet leposlovja in gledališča. Tehtne besede so bile napisane v zvezi z Velikim Slovenskim pasijonom. Kritiki J. P. ga označi kot plebiscitarno glasovanje o repertoarju Slov. gledališča v Trstu. Tudi pismo Mihajlova, pred kratkim v Jugoslaviji zaradi povedane resnice obsojenega, bo vsako od bravcev z zanimanjem prebral. Prav tako da misliti sestavek »Milijardo in pol ur v Rimu«. Številke, ki mnogo povedo!

Iz pisem je razvidno zanimanje naših ljudi za slovenske oddaje na tržaškem radiu. Mnogo koristnih predlogov je v njih obseženih.

Novo številke »Mladike« smo zares veselili. Se bolj pa bodo veselili izdajatelji, če si bo osvojila domove vseh naših ljudi!

★

Dobro mu je povedal

Cakala sem šolski avtobus. S seboj sem imela dva otroka, stara tri in pet let. Malo me je skrbelo, če bom dobila prostor. Ko je avtobus prispel, je bil že precej poln. Vanj so se gnetli še dijaki nižjih in višjih srednjih šol, toda moja skrb je bila nepotrebna. Komaj so me vaščani zagledali, je bilo hkrati več prostorov praznih in drug pred drugim so vzklkali: »Teta, sem, sem! Dajte meni Bernardko! Dajte meni fantka!«

Izročila sem jim otroka, sama pa sedla na najbližje mesto, ki mi ga je odstopil študent višje ekonomske šole. V avtobusu je bil gluščer živčav in šofer je miril in se jezil, nazadnje pa je skoro zavpil: »Mir! Kaj vpijete kakor Kristus!« Študent, ki je stal poleg mene, se je obrnil k njemu in dejal: »O ne! Kristus je molčal!« Čudno. Tudi šofer je ob tej pripombi umolknil.

★

Bog daj mnogo takih

Znanka mi je pripovedovala: Sla sem po večerji k svoji klientki, da ji izročim izgotovljeno obleko. Čudno se mi je zdelo, da je pri njih vse tiho, saj ni bilo še pozno. Potrkam. »Kdo je?« vpraša gospodinja; v glasu se ji je poznalo nekoliko zaskrbljenosti. »Prinesla sem vam obleko.« »A, vi ste. Stopite noter!« Zapahnila je za nama. Stopili sva v kuhinjo. Pri mizi je sedel gospodar in poleg njega šestletni sinček. »Kaj ste pa tako čudni nocoj tu pri vas?« Gospodar se je nasmehnil in dejal: »Katekizem sem ga izpraševal... pa, saj veste...«

Kaj naj si mislimo pri tem mi, ki nam ni treba zapirati vrat pri takem delu? Morda je prav tu skrivnost, da imajo ponekod toliko duhovskih poklicev in drugo obratno — nič.

iz vseh zadreg. Ne, prijatelj! Skofjeloški Pasijon stoji kar trdno na teoloških temeljih in skladno s teološkimi nauki kaže, da cerkveni nauki rešujejo samo iz ene zadrege, namreč iz greha v življenje milosti in v zveličanje; vse druge »zadrege« — kakor bolezn, smrt, nespamet in vsi mogoči križi življenja ostanejo kot neizogibna posledica izvirnega greha, ki vanj pisec seveda ne veruje, a zaradi tega še ne sme potvarjati vsebine skofjeloškega Pasijona, ker se s tem le osmeji.

Ko pisec gleda in presoja vse skozi marksistično prizmo, si ne more kaj, da ne bi vse stanovske ureditve osemnajstega stoletja nategnil na kopito fevdalizma in dvorazredne družbe. Ker mu religiozna vsebina očitno ni pri srcu, ne pozabi dati duška svoji ihti s tem, da je napisal v očitni zasmeh takele cvetke: »...hudiči mučijo nepokornega zemljana, ali kakor se uglajeno izraža cerkvena govornica, pogubljeno dušo...« »...temačen spoved... in v njem le malo svetlobe...«. Alj pa: »...priklupne spokornice ob resnobnih devicah...« In še: »...Tudi David poseda ob eni izmed devic...« Dalje: »...sladkobna onstranska glorijska...« In zopet: »...za odredoma krevsa po fevdalnemu redu mračna množica...«

Vprašal bi: ali je pisec bil prisoten pri prvotnih uprizoritvah skofjeloškega Pasijona v osemnajstem stoletju, da more tako plastično in verodostojno slikati po dvesto letih tiste prizore? Pa še to bi rad vedel: V čem je sorodnost med skofjeloškim Pasijonom in spokorniki procesijami po srednjeveški Evropi? Tudi to namreč trdi Filip Kalan, verjetno ne daleč od Skofje Loke doma, saj tam okrog so Kalani, potomci nemških naseljencev.

Na kratko: če je bilo v skofjeloškem Pasijonu »le malo svetlobe« kot pravi Kalan, jo je pa v pisateljevi glavi še manj. Kako naj takemu piscu zaupam, da mi objektivno poroča o nekem zgodovinskem dokumentu, ko pa je v spisu toliko bedastosti!

Naj bi bil rajši povedal katero resnično anekdoto iz takratnih pasijonskih iger, na primer, kar se bere v skofjeloški kroniki iz tistih let, namreč, da so se marsikdaj dogajale tudi nerednosti in nerodnosti pri uprizoritvi, na primer da je bila nekoč Smrt tako pijana, da je padla s konja in je bil seveda po vsej Loki škandal in so očetje kapucinj bili gotovo ogorčeni nad takimi igravci, da so to celo v kroniko zapisali.

Leta 1936 na velikonočni ponedeljek so v Skofji Loki uprizorili na odprtem prostoru pasijonsko igrvo v priredbi skofjeloškega rokaja profesorja dr. Tineta Debeljaka, ki zdaj živi v Argentini. Pisec teh vrstic ga je gledal. Moram reči, da mi je tržaško-goriška uprizoritev v Mahničevi režiji bolj ugajala kakor taktat v Skofji Loki.

Religiozne motive postavljati na oder je vedno precej tvegana zadeva. Marsikoga odbija taka tematika na odru. Neredkokrat igravci take stvari igrajo osladno, da postane neužitno. Tržaški igravci so v Mahničevi režiji podajali Kristusovo trpljenje tako dobro, da ni odbijalo, ampak se je dalo s pristnim užikom gledati in poslušati bodisi Kristusovo trpljenje, bodisi Miserere in Requiem.

S.A.Z.

Širite „Katoliški glas“

»V begunskem taborišču!«

»Ste torej član ali celo predsednik tiste slavne jugoslovanske repatriacijske komisije, ki nagovarja jugoslovanske begunce, da se vrnejo v domovino? Ste prišli tudi gospoda župnika obdelovat?« Narednik ni mislil na to, da članom repatriacijske komisije ni bilo treba v Avstrijo hoditi na skrivaj.

»Zanima ga, v kakšnem odnosu si do repatriacijske komisije. Naj mi povem, da si se ji enkrat že dal pregovoriti in da si prišel že l. 1945 prvič na Koroško?«

»Seveda. Le povejte mi! Zakaj ne? Saj bi mi jaz povedal, če bi bil mene vprašal. Pri zaslješanju je najboljšje vse po pravici povedati, da človeka ne zašijejo.«

»Ignac pravi, da je že leta 1945 prvič prišel na Koroško...« je gospod Simon dregnul v piškavo zgradbo orožnikovih domnev glede Nacetovega komunizma.

»Vendar se narednik ni dal zmešati: »Se to povrh?« Torej se sprchajate preko avstrijsko-jugoslovanske meje, kakor da bi hodil po Koroškem iz ene vasi v drugo. In sedaj bi radi še to mejo prestavili, da bi vam ne bila več napoti? Res zadnji čas, da smo vas zalotili!«

mu občinstvu prvotni »Skofjeloški pasijon«?

Bog ve, ali so bravci pri površnem pogledu na ta Kalanov člančič (pravzaprav odlomek iz daljšega eseja) opazili, da pisec gleda in razsoja Skofjeloški pasijon s popolnoma brezverskega stališča. Krvavi pot in bičanje so mu patoliški prizori, drugi in tretji prizor (smrt, pekel) sta njemu »polni... praznovjerne veličasti« itd. To je sicer njegova stvar, ali priznava nekdanjim Skofjeločanom, da so igrali Pasijon iz objektivno veljavne vere ali iz praznovolja, ali je Kristusovo trpljenje zgodovinsko dejstvo in njegov nauk razodet ali ne, toda možu se je spodrsnilo tudi na zgodovinskih tleh.

Po njegovem se v 18. stoletju v Skofjeloškem pasijonu oživlja flagelantski (bičarski) duh srednjeveške Cerkve. Dvakrat nezadostno, če bi bil jaz njegov profesor. Kateri resen zgodovinar bo trdil, da se zaradi nekaj srednjeveških pojavov flagelantstva more uradna Cerkev v tisti dobi imenovati flagelantska? Kako more nekaj takih sporadičnih že stoletja pozabljenih pojavov na novo roditi vpliv na skofje-

ške kapucine v osemnajstem stoletju? Saj so kapucini organizirali Pasijon in redovniki niso imeli nikoli nič skupnega s flagelantstvom. Če flagelanti nastopajo na začetku pasijonske igre, je to le dramatski okras in pomenijo spokornike.

Kalan trdi, da so prizori (ali kot pravi dobesedno »podobe«) Pasijona vzete deloma po zgodbah svetega pisma in deloma po alegorijah s srednjeveškimi krščanskimi simboli. Pa saj vsa pasijonska igra nič drugega ni kot dramatisirano poročilo evangelistov s komaj par drobnimi dodatki iz Stare zaveze in iz starodavnega praksičanskega poročila (n.pr. Veronika s prtom...). Le kateri prizor je Kalanu samo srednjeveški krščanski simbol? Morda križanje, morda Herod in Pilat? Mož, ki očitno pripisuje pojav religije praznovjerju, domišljiji, pa sam razkazuje v takem pisanju neprimerno bolj bujno in bolno domišljijo kakor jo je zmožal najbolj patoliški srednjeveški flagelant.

Kakor na zgodovinskih, tako mu je spodrsnilo tudi na teoloških tleh. Zvesto cerkvenim naukom naj bi v skofjeloškem pasijonu predstavljal kot rešitev

Spet smrt v kardinalskih vrstah

Prejšnji petek je zaradi bolezni na jetrih umrl novi kardinal-župnik Giulio Bevilacqua. Za kardinala je bil imenovan dne 22. februarja letos. Sveti oče Pavel VI., katerega osebni spovednik je bil kardinal, se je stalno zanimal za potek bolezni in mu je večkrat poslal svoj apostolski blagoslov. Število kardinalov se je sedaj znižalo na 99.

Spokorna procesija na Filipinih

Na otoku Cebu na Filipinih, so imeli spokorno procesijo iz vseh župnij v mestu h križu, ki se dviga nad morjem na tistem kraju, kjer je 7. aprila 1521 prvič pristal portugalski pomorščak Magalians skupaj s prvimi avguštinskimi misijonarji. Pred križem je ogromna množica prisostvovala sveti maši, ki jo je daroval vrhovni predstojnik avguštincev.

Spomenik Janeza XXIII. v vatikanski baziliki

Kardinali, imenovani po papežu Janezu XXIII. so sklenili, da bodo »dobremu papežu« postavili spomenik v vatikanski baziliki. Delo so poverili umetniku Emiliju Grecu. Ta bo v teku dveh mesecev izvršil načrt, ki ga bo predložil kardinalskemu zboru v odobritev. Umetnik bo izklesal papežev spomenik v marmorju. Visok bo osem metrov in širok tri. Predstavljal bo Janeza XXIII. v eni najbolj tipičnih drž. Verjetno bo kip izdelan v dveh letih.

Kristusova žrtev lajša spomin na trpljenje nacističnih pregnancev

V pariški stolnici Notre Dame je opravil v navzočnosti generala De Gaulla kardinal Feltin slovesno sveto mašo za pokoj žrtve, ki so umrle v nacističnih koncentracijskih taboriščih. Prisotne so bile osebnosti iz cerkvenega, političnega in vojaškega sveta ter številni člani diplomatskega zbora.

H.G. MEJA 18

rejeni ne bo znal odgovoriti na tako težko vprašanje. Zato je kar sam sebi odgovorjal:

»Čisto lahko! Vam takoj pojasnim. Ko smo odkrili Ignaca pod posteljo, mu je gospod župnik nekaj dopovedoval v jugoslovanskem jeziku. Vi tega morda niti opazili niste. Gotovo pa te okoliščine niste pripisovali večjega pomena. Jaz pa sem v tistem trenutku čisto jasno doumel, da je neznaneč jugoslovanski državljani in sem temu primerno nastopil. Ste razumeli?«

Ne da bi čakal podnarednikovega odgovora je narednik zopet vprašal pol Naceta pol župnika:

»Kdaj ste prišli na Koroško?« Po kratkem posvetu z Nacetom se je župnik odločil, da navede kot čas prihoda Nacetov drugi beg. Brž je odgovoril:

»Spomladi leta 1947.«

»Ze toliko mesecev rovarite po Koroškem?« se je začudil žandar. »Res čudno, da vas še niso odkrili! Ste prišli v deželo z rednim potnim listom ali na skrivaj?«

Ne da bi veliko spraševal, je župnik spet pojasnjeval:

»Na skrivaj!«

»Iz povedanega je jasno razvidno, da gre za jugoslovanskega komunista, kakor sem od vsega početka pravilno predvideval,« se je narednik spet pohvalil pred podnarednikom. »Do tega nespornega zaključka sem prišel na podlagi okoliščine, da so vsi jugoslovanski nasprotniki komunizma, v kolikor niso bili pobiti, takoj po vojni iskali zavetja v demokratični Avstriji. Ako se je torej Ignaz Verderber še celi dve leti nemoteno gibati med komunisti, je to za vsakogar, ki zna le malo misliti, neovrgljiv dokaz, da je njihov pristaš in soodgovoren za vse njihove zločine in nasilja nad nemškimi mirroljubnimi civilisti in vojniki, ki so tako junaško in nesebično branili Balkan pred slovenskimi komunisti. Za to, da je moje sklepanje pravilno, govori tudi okoliščina, da Ignaz ni prestopil državne meje z rednim potnim listom, temveč se je vtihotapil v deželo na skrivaj. Po vsem tem vas ponovno opozarjam, da podvojite nad njim svojo pozornost! Ste razumeli?«

Za podnarednikom je spet prišel Naceta na vrsto:

»Kje ste se ves ta čas mudili?«

»K vašim izvajanjem morem reči samo to, da se zopet motite. Ignacij Ferderbar je navedel svoje pravo ime in edini priimek. Pač pa mi je Ignacij Ferderbar povedal, da njegov nebeški zavetnik ni bil iz Loyole, temveč iz Antiohije!« se je dušebrižnik kar moč resno držal.

»Odkod je bil njegov nebeški zavetnik, me ne zanima, ker on ni v preiskavi. Jaz hočem vedeti nemudoma le to, odkod je doma Ignaz Verderber,« je bil tudi orožnik silno uraden.

Župnik ni imel več razloga, da bi zavlačeval odgovor, ker je orožnik navajal zopet Nacetovo pravilno ime. Zato je narednik takoj dobil zašelen odgovor:

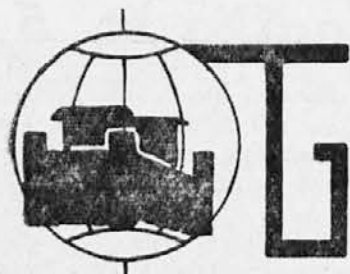
»Iz Doba v Jugoslaviji.«

Brž ko je zabeležil podatek, se je žandar obrnil k podnaredniku:

»Vidite, kako pravilno sem sklepal, da je Ignac Verderber Jugoslovian, še predno sem izsilil iz njega to priznanje? Kaj mislite, kako sem prišel do tega pomembnega zaključka?«

Narednik je bil prepričan, da mu pod-

(se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

Praznik sv. Gotarda v Podgori

Zunanji praznik sv. Gotarda smo v Podgori praznovali v nedeljo po njegovem dnevu, 9. maja. Praznovanju farnega patrona smo pridružili še slovesnost prvega sv. obhajila. Število prvoobhajancev je bilo izredno lepo: 22 otrok obeh narodnosti. Prvo sv. obhajilo je bilo med glavno latinsko mašo ob 9^h, katero je daroval g. župnik B. Spacapan. Domači cerkveni zbor je na koru ubrano prepeval. Gospod župnik je imel tudi priložnostni govor na vse farane, zlasti pa še na male prvoobhajance, katerim bo ta vzvišeni dan gotovo ostal v vednem spominu. Po sveti maši je bil za prvoobhajance slavnostni zajtrk v okusno okinčani farni dvorani. Popoldne po blagoslovu pa so prvoobhajanci prisostvovali zanimivemu barvnemu filmu o Guliverjevih potovanjih.

Akoravno je bil praznik v cerkvi zelo lep, so se starejši vaščani spomnili na nekdanji praznik sv. Gotarda, ko je bilo okrog cerkve vse polno stojnic, kjer so prodajali zlasti kolače pa tudi druge dobrrote za staro in mlado. Moderni čas je vse to izpodrinil in postavil na mesto stojnic dolge vrste avtomobilov, ki edini lahko še tekmujejo z mrzlično naglico današnjega človeka.

Gradbena dejavnost IACP v naši deželi

Pretekli teden je imel predsednik Ustanove za ljudske hiše IACP tiskovno konferenco, na kateri je prisotnim novinarjem obrazložil načrte te ustanove. Najprej je ugotovil, da je bila zadnja tri leta na Goriškem precejšnja kriza v gradbeni dejavnosti. Sedaj pa ima IACP v gradnji 160 stanovanj na odkup, od teh 128 na Tržaški cesti, 24 v Trziču, 8 v Ronkah za skupno vsoto 982 milijonov lir.

V nekaj mesecih bodo razpisali dražbeno oddajo za 302 stanovanja. Od teh bodo sezidali 76, povečini enodružinskih hišic na Tržaški cesti, 132 v Trziču, 24 v Gradcu, 22 v Ronkah, 22 v Gradiški, 14 v Zagraju in 12 v Starancanu. Razen 12 stanovanj v Trziču, ki so namenjena najpogostejšim proti nizki najemini, bodo vsa ostala stanovanja na odkup. V Strazicah bodo namesto dveh podrtih hiš sezidali poslopji s 40 stanovanji. Delo bo stalo 140 milijonov lir. V celoti bo ustanova IACP sezidala 526 stanovanj za skupno vsoto 2 milijardi in 907 milijonov lir.

Poleg teh gradenj je IACP poskrbela še družbi GESCAL 169 delavskih stanovanj za skupni strošek 462 milijonov lir.

Nadalje je predsednik poročal o gradnji 30 stanovanj, ki jih bodo zgradile ladjedelnica v Trziču, SAFOG, INPS, OET in druge ustanove.

Predvideno je tudi ugodno posojilo po znanih obrestih za tiste delavce, ki si želijo zgraditi lastni dom. Nudili jim bodo 85 odstotkov potrebnega zneska za gradnjo, ki ga bodo izplačali v 20 letih po 6,6 odstotnih obrestih.

Vsa ta predvidena dela bodo zelo poživila gradbeno dejavnost v naši deželi in nudila zaslužek našim delavcem.

Državni prispevek za prireditve v tujini

Ministrstvo za turizem je izdalo seznam držav, ki pridejo v poštev za državni prispevek za prireditve v inozemstvu v času od 1. julija do 31. decembra letos. V seznamu za gledališke prireditve je 15 držav, med temi tudi Jugoslavija za prireditve na Reki, Dubrovniku in v Puli, Koroška za prireditve v Celovcu, Poljska, Svica, Nemčija in druge.

Za koncertne prireditve pride v poštev 23 držav, med katerimi sta tudi Jugoslavija in Avstrija.

Prošnjo za prispevek morajo zainteresirani poslati na ministrstvo za turizem v Rim najkasneje do 30. t.m.

V kratkem bodo odprli kamnolom na Sabotinu

Sedanji lastnik opuščene kamnoloma na Sabotinu, ki je pred vojno zalagal gradbenike z lepim rdečim marmorjem, je obljubil, da bodo še v tem poletju ponovno odprli delo v kamnolomu. Lastnik odvetnik Goldstein iz Trsta je že pred časom s prispevkom goriške občine popravil cesto, ki pelje do kamnoloma. A ker so se je medtem posluževali vojaške enote sabotinske postojanke, je sedaj potrebna popravila. Popravila jo bodo vojaške oblasti. Podjetnik Goldstein, ki se je doslej obo-

tavljal z otvoritvijo kamnoloma zaradi krize v gradbeništvu, je sedaj odločen začeti s ponovnim kopanjem marmorja. Pri tem delu bo zaposlil zlasti domačine, ki so že svoj čas delali v kamnolomu, pa tudi druge ljudi iz tega okraja.

Obmejni promet v aprilu

Osební promet na obmejnem prehodu pri Rdeči hiši je v preteklem aprilu dosegel 170.704 prehodov v obeh smereh. V primerjavi z lanskim aprilom se je povečal za 48.000 prehodov. Največji promet je bil s propustnicami in sicer se je s temi okoristilo 51.507 italijanskih in 72.851 jugoslovanskih državljanov. Prehodi s potnimi listi so se od lani kar podvojili. Dosegli so lepo število 32.699 prehodov; od teh 25.416 italijanskih in 7283 tujih državljanov.

Skrčen delovni urnik tekstilcev

Tekstilnim delavcem v Podgori, Ronkah in Sovodnjah so s 1. majem skrčili tedenski delovni urnik za eno uro, kar pomeni, da bodo delali 45 tedenskih ur. Izjema so samo nočni delavci, katerim so že lani skrčili delovni čas za dve uri.

SLOV. KAT. PROSV. DRUŠTVO »M. FILEJ« V GORICI

PRIREDI
V NEDELJO 23. MAJA 1965 OB 17. URI V KATOLISKEM DOMU

KONCERT

NARODNE IN UMETNE PESMI

NASTOPI MESANI IN MOSKI ZBOR »LOJZE BRATUZ«

TRŽAŠKE NOVICE

Cvetlična razstava v Miramaru

Letošnja cvetlična razstava bodo odprli 22. maja. Ob tej priliki so prireditelji poskrbeli za popravilo stezic in prenovitev lepega in svetovno znanega miramarskega parka. Na letošnjem zelo obsežnem prostoru bodo sodelovali cvetličarji iz Danske, Portugalske, Španije, Švice, Japonske in drugih držav; občina iz Gradca bo uredila razstavo encijana, rimska občina pa bo razstavila azaleje. Poskrbeli bodo tudi za oznako vseh rastlin, katere so že za časa cesarja Maksimilijana prinesli v Miramar iz daljnih dežel in tu vsadili: njegovi mornarji. Gotovo bo v primeri s prejšnjo razstavo, ki je bila v prostorih pomorske postaje, velik korak naprej, saj bo privabila v naše mesto številne ljubitelje lepega cvetja in mnogo tujih turistov.

Kontovel

Prejšnji četrtek je bil za Kontovel dan žalosti. Pokopali smo dragega Pepeta Gerlanca iz Dlanje vasi. Šel je na izlet v Jugoslavijo k svaku, a se je kmalu začel slabo počutiti, bruhal je kri in naslednji

dan je že izdihnil po hudih bolečinah. Tako sta v treh tednih v isti družini dva pogreba.

Njegova vnukinja se je ravno na veliki teden močno oparila z vrelo vodo, čeprav so vsi domači pazili nanjo kot na punčico svojega očesa. Še štiri dni je živela in trpela. Najbolj ji je bilo žal, da je povzročila toliko skrbi in žalosti starem. Stara je bila komaj štiri leta in pol. Nikoli ni zajokala ali tarnala. Res pridna deklica v vseh ozirih.

Zdaj je pa še stari oče zapustil družino, tako sta v manj ko enem mesecu vnukinja in ded iz iste družine odšla v večnost. Vsa vas je sočustvovala s težko prizadeto družino, kar je pokazal tudi velikosten pogreb.

Šola iz Grljana v Barkovljah

Oddelek italijanske šole v Barkovljah je gostoval v gradiču v Miramarskem parku. Ker bo pa tam maja letos cvetlična razstava, bodo šola zaprli in učenci se bodo vozili v šolo v Barkovlje. Gre le za 12 učencev. Za prevoz bo skrbel občinska uprava. Do konca tega leta bo ostalo tako.

Obisk pri tržaških skavtih

Radijsko poročilo o skavtskem prazniku pri Fernetičih me je vzpodbudilo, da se usmerim do te najbližje točke naše državne meje. Avtomobili so lahko tudi svigali drug za drugim, iz njih se je morda tu pa tam kdo pomilovalno ozrl na osamljenega pešca, ki je »pedibus calcantibus, po naše peš, meril asfaltno cesto.

No, vsak trud je prej ali slej poplačan in tako je tudi mene ob vstopu v vas Fernetiči puščica na drevesu opozorila, da se bližam cilju. Se nekaj poti skozi gaje cvetočih rešetki med kraškimi ogradami in... med skavti sem bila.

Lep prizor. Okrog 120 jih je bilo, med njimi skupina goriških skavtov, zbranih v polkrogu pred oltarjem, kjer se je že darovala praznična maša bele nedelje. Vredno se mi zdi pri tem poudariti, da so skoro vsi navzoči skavti pristopili k sv. obhajilu. Kar se mi je zdelo pomajljljivo, je da se po sv. obhajilu ni molilo edino primerne poobhajilne molitve Duša Kristusova. Prav tako ni bilo slišati ne prej ne potem prelepe skavtske molitve: »Gospod Jezus, daj da bo moja vest prema kot visoka smreka... Čeprav so potem

sledile obljube posameznih skupin, ki so bile sprejete v organizacijo, kar je trajalo precej časa, vendar se mi zdi izostanek omenjenih molitev vrzel v celotni proslavi.

Naslednji del praznika je bil posvečen okrepčilu telesa. Mladi želodci so pridno otepali testenino in seveda še kak drug povelikonočni priboljšek.

Kjer je mladina, tam je smeh in dobra volja. Zato skavtske praznike tako radi obiskujemo in vsak, ki je vsaj enkrat prisostvoval njih tabornemu ognju, se je še rad povrnil, vedoč, da se med njimi res pošteno in od srca nasmeje. Iskreno želimo, da bi se naša mladina z vedno večjo ljubeznijo oklepala te koristne organizacije, kjer najde najbolj primeren izliv svojih energij in kjer se je oblikovalo že toliko odločnih značajev.

Da pa iz nje izluščimo čim več dobrega zase in za družbo, v kateri smo včlanjeni, je naša častna dolžnost, da posamezniki, ki vsak zase predstavljamo družbeno enoto, to skupnost podpremo, saj če od nje toliko prejemamo, je prav, da ji tudi pomagamo. Popotnica

Programski govor dr. Škerka

Med razpravo o deželnem proračunu in o načelnih izjavah predsednika deželnega odbora dr. Berzantija je imel svetovavec Slovenske skupnosti v deželnem svetu govor, s katerim je predložil deželni vladi temeljna vprašanja slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Najprej je obžaloval, ker je ustavno sodišče z znano sodbo odreklo deželi pravico in pristojnost za obravnavanje in reševanje vprašanj, ki se nanašajo na slovensko manjšino. Odločno je pobijal to razsodbo in dokazoval, da je naša dežela dobila poseben statut zato, ker živimo tu Slovenci. Razlagal je pomen čl. 3 statuta in obžaloval, ker paritetna komisija še ni izdala izvršilnih predpisov za tiste točke statuta, ki se nanašajo na slovensko narodno skupino.

Na žalost imamo premalo prostora, da bi objavili vsaj daljši izvleček omenjenega govora. Povemo naj, da so v njem podrobno našteje vse bistvene pritožbe in zahteve Slovencev v Italiji. Ob koncu je dr. Škerk poudaril, da bo slovenska narodna skupnost ocenjevala demokracijo, v katero je vključena po tem, koliko ji bo dano živeti v tisti odrasli polnovrednosti, ki si jo je priborila z čezmernim deležem prelite krvi.

STVARNE ZAHTEVE V DEŽELI

V eni prejšnjih številčk smo že pisali,

da je dr. Škerk predložil več popravkov k proračunu dežele že med razpravo v komisiji. Takrat je bila kot priporočilo sprejeta njegova zahteva, da mora dežela finančno podpreti slovenska kulturna, dobrodelna, športna in druga društva, ker ne dobivajo nikakšne podpore od države.

Med razpravo v deželnem svetu je dr. Škerk vložil še štiri zahteve ki so važne za slovensko prebivavstvo. Te zahteve so:

1. Deželni svet naj intervenira pri paritetni komisiji in vladi, da se čimprej izdajo določila za izvajanje členov 3, 4, 5, 6 itd. statuta, v kolikor se ti členi nanašajo na slovensko narodno manjšino.
2. Dežela naj uvede strokovni pouk v slovensščini za Slovence.
3. Ustanovi naj kmetijsko eksperimentalno središče za vrtnarstvo, cvetličarstvo in živinorejo.
4. Uredi naj zemljiške knjige, da bo postopek enostavnejši, zlasti pa cenejši.

V tržaškem občinskem svetu je dr. Simič krepko odgovoril županu na izgovor, da ni pristojen za posredovanje o slovenskem napisu na spomeniku padlim v Miljah.

Radio Trst A

Sporod od 16. do 22. maja 1965

Nedelja: 8.30 Kmetijska oddaja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojano. — 11.00 Goriški pevski zbori. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Otroka kapitana Granta«. Napisal Jules Verne. — 12.00 Nabožne pesmi. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kaj, zakaj... — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.00 Pojeta Wilma De Angelis in Paul Anka. — 15.30 »Potepuh z zapada«. Igra v treh dejanjih, ki jo je napisal John Millington Synge. — 17.20 Igra orkester, ki ga vodi Aleksander Bevilacqua. Pojevo Nora Janković, Dario Zlobec, Ljuba Bercè-Košuta in Ivan Sancin. — 18.30 Kino, večeraj in danes. — 20.30 Iz slovenske folklorne: »Niko Kuret: »Pratika za drugo polovico maja«.

Ponedeljek: 11.45 Italijanski akvarel. — 12.15 Iz slovenske folklorne: Niko Kuret: »Pratika za drugo polovico maja«. — 17.20 Sirmo obzorja: »Lagune ob obali naše dežele«. Napisal Rado Bednarik. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - poljudna radijska enciklopedija. — 18.30 Koncertisti naše dežele. — 19.15 Plošče za vas: 31. quiz oddaja. — 21.00 Claudio Monteverdi: »Orfej«, opera v petih dejanjih. V odmoru (približno ob 21.25): Opera, avtor in njegova doba, pripravil Gojmir Demšar.

Torek: 11.45 Mali ansambli. — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 17.20 Italijanščina po radiu: 53. lekcija. — 18.30 Simfonični orkester Italijanske Radiotelevizije iz Rima. — 19.15 Dante Alighieri: (8) »Questio de aqua et terra«, »Egloghe«, »Epistole«, pripravil Boris Tomažič. — 20.35 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi.

Sreda: 11.45 Rimski motivi. — 12.15 V Trstu pred sto leti. — 13.30 Prijetna srečanja, izbor motivov in izjavavev. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - poljudna radijska enciklopedija. — 19.15 Higiene in zdravje. — 21.00 Simfonični koncert orkestra gledališča Verdi. V odmoru (približno ob 21.25) Knjižne novosti: Josip Tavčar: »Bonaventura Tecchi in njegov roman "Gli onesti"«.

Četrtek: 11.45 Vokalni in instrumentalni solisti. — 12.15 Za smeh in dobro voljo. — 17.20 Italijanščina po radiu: 54. lekcija. — 17.40 Iz albuma lahke glasbe. — 18.30 Glasbena oddaja za mladino. — 19.15 Poglavja iz zgodovine slovenske književnosti: Vinko Beličič: (29) »Slomšek: življenje in delo«. — 21.00 »Balada iz '99«. Dramatizirana zgodba, ki jo je po »Lombardskih novelah« Emilia De Marchija napisal Danilo Tello.

Petek: 11.45 Novi pevci. — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - poljudna radijska enciklopedija. — 18.30 Slovenski solisti. — 19.15 Italija in južni Slovani v letih 1848-1918: Miloš Vauhnik: (11) »Italijanska pomoč srbski vladi v izgnanstvu«. — 20.35 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe. V odmoru (približno ob 21.30) Obletnica meseca: Rado Bednarik: »Vstop Italije v prvo svetovno vojno«.

Sobota: 12.15 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi. — 15.00 »Volans«. Oddaja za avtomobiliste. — 17.00 Pevski zbori Furlanije-Juljske krajine: Zbor »Ernesto Solvay« iz Trziča. — 17.20 Drugi vaticanski koncil. Poročila in komentarji. — 17.30 Pisani balončki. Radijski tehnik za najmlajše. — 19.15 Družinski obzornik. — 20.35 Teden v Italiji. — 20.45 Zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane, ki ga vodi Lojze Lebič. — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

420 romarjev v Oropo

Za letošnje skupno romanje v Oropo Bergamo-Turin se je prijaviło 420 rojakov. Imamo posebni vlak in odpotujemo iz Trsta v nedeljo, 4. julija okrog poldne se vrnemo v sredo, 7. julija pozno ponoči. Sedaj je važno to dvojce:

1.) Do nedelje 23. maja naj vsi prijavitelji poravnajo potne stroške, kjer so se vpisali. Prosimo vse, naj to gotovo napravijo v določenem času, da ne bo treba ponovnih opozoril. Kdor se do 1. julija odpove, dobi nazaj vsoto 21.000 lir.

2.) Prav tako do nedelje 23. maja na vsak pove, s kom želi v vlaku potovati skupine so po sedem oseb. Poleg družin v vlaku, naj vsak romar pove, kakšno prenočišče želi; sobe v Oropi so z enim dvema, tremi in štirimi posteljami. Z sobo z eno in dvema posteljama se na kraju določa po 300 lir na noč.

Sporod romanja je znan. Naš posebni vlak se ustavi v Sv. Križu, v Nabrežju in v Trziču. Razni znanci vas morejo obiskati v Oropi 5. julija ali v Turinu 7. julija; v Bergamo bomo 7. julija od 14. do 14. ure približno. Sedaj je čas za naše predloge in nasvete, da bo tudi letošnje romanje lepo, koristno in veselo. Med romarji je 15 duhovnikov. Vsak romar mora bi proti koncu junija kratka navodila številko prostora v vlaku in vozni red.

(Opomba: Na razpologo imamo še osebe praznih mest. Kdor želi, naj se takoj javi ali po telefonu 221-113 ali pisмено na Marijanišče - OPCINE (Trieste). Ko se število dopolni, je konec in prav zato se morejo ti zadnji romarji javiti samo na enem, določenem mestu).

ROMARSKO VODSTVO

R A Z N O

Samostanska prednica odklanja Sofijo Loren

Prednica redovnic presvetega Srca Filadelfije, mati Uršula, je poslala filmski družbi Metro Goldwyn Mayer testno pismo proti izbiri Sofije Loren za glavno igravko v filmu »Sv. Frančišek Ksaverija Cabrini«. Svoj protest tolnaša s tem, da italijanska igravka ni po svetu zunanosti niti od daleč podobna sv. niki Cabrini. To, poudarja, bi sicer bilo važno, glavna zapreka je, da Loren zaradi konkubinata stalno v smem grehu in kot taka ne more predstavljati svetnice. Slabše izbire bi Metro Goldwyn Mayer ne mogla najti. Ba je v filmskih krogih vsled tega protesta lo zaskrbljeni, kajti v samostanu mati Uršule so se vzgajale največje ameriške ženske osebnosti in če bodo še drugi mostojni in katoliška društva pridruženji svoj glas v tej zadevi, bo filmska družba M.G.M. zašla v težak položaj. Toda, naj najdejo zvezdnico, ki bi bila še moralno neoporečna?

Karmelski samostan v spomin Edith Stein

Essenski škof je blagoslovil v bližini Essena nov karmelski samostan, ki imenuje Maria in der Not - Marija stiski. V govoru je škof Hengsbach dejal, naj bo novi samostan vir zdravja svetosti za vse Porurje. Prvih deset let, ki je začelo življenje v novem samostanu, je prišlo iz samostana v Kölnu. Novi samostan so zgradili v spomin na karmeličanko judovskega pokolenja Edith Stein, ki so jo leta 1942 umorili v taborišču v Auschwitzu.

OBVESTILA

IZSLA JE osma in letos zadnja številka mladinskega lista »Pastirček«. Vsebinska pestra kot vedno. Uvodne misli so posvečene šmarnični pobožnosti. Na Marijo nanašata še drugi dve zgodbi in ljubki pesmici Ljubke Sorli. Za splošno razgledanost poskrbita sestavka o športu in Kratek sprehod po Londonu. V tej vilki se zaključijo tudi lepa povest Luc Vrhovelj. Dopisov mladih sodelavcev kar precej in pričajo, da list naročniki berejo. Na zadnji strani platnic je objavljen z notami pesem »Oj ptički«, ki jo uglasbil Pavle Merku. Tako je »Pastirček« zaključil na 168 straneh svoj letnik in uspešno izvršil svoje plemenito poslanstvo med našo mladino. Naj bil jesen postal gost vseh naših družin po žaškem in Goriškem!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpa trgovski L 30, osmrtnice L 50, več davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici